

Literatūra

RAŠTIJA
MĖNAS
MOKSLAS

NR. 329

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XII METAI

P. ABELKIS

EPIZODAS

Buvo patsai gėlių žydėjimas. Paukščiai išvedė pirmuosius jauniklius iš lizdų. Žemė per dieną įkaitusi, lyg bijodama ataušti vėsią naktį, dengėsi pakalnėse pilkšvu miglos šydu. Kalniukuose snaudė gražios vilos, kaip ir jas apsupusios palmės. Tik vienoje iš jų per visus langus tviskėjo šviesos; skverbėsi per užuolaidas ir stiklus į tamsą, lyg norėdamos pasiekti dangaus skliaute mirgančias žvaigždes. Tolumoje šniokštė vandenyno bangos savo amžinąją simfoniją.

Buvo vėlyvas nakties laikas, seniai po pusiaunakčio. Kartas nuo karto per praverius langus sodais nuaidėdavo garsus juokas, balsų klegesys. Viduje tęsėsi puota. Prie apkrauto visokiais užkandžiais ir gėrimais stalo sėdėjo apie desėtkas porų ir savo kaimynėms pasakojo visokias nesąmones ir vis ragino pakelti taures ir išgerti iki dugno tvirtindami, kad tenai rasiančios pačią didžiąją išmintį; kiti, prisilenkę prie pat ausies, sakė moterims komplimentus; tretieji sukosi Strauso valso sukuriuose; dar kiti gyrė savo meilę, tvirtino ją esant amžiną ir ieškojo progos prispausti partnerę prie lūpų. Tik vienas šeiminkas visą vakarą sėdėjo rimtas, susimąstęs, mažai gėrė ir dar mažiau kalbėjo. Atrodė, kad ši puota ne jo buvo ruošta. Kai kelios šokusiųjų poros grįžo valgoma-jin, viena mėlynakė, pakėlusį taurę šampano, kreipėsi į visus:

— Mielieji, šampanas liejasi, kraujas kunkuliuoja, šėlstame puotos įkaršty, bet tik ne visi. Sakykite, kas pavogė šeiminkui džiaugsmą? Jis tylus lyg nebylys ši vakarą, kokio nemačiau dar niekad. Gal mūsų linksmumas drumzdžia jo ramybę, gal?..

— Ne ne, niekas nepavogė man džiaugsmo, — perkirto merginos nebaigtą sakinį jaunas vyras, šeiminku pavadintas. — Aš esu linksmas, kaip ir visuomet. Tad už linksmybės! — riktėlėjo rodydamas dirbtiną šypseną.

— Mūzos apleido mūsų mielą Tomą, — pasigirdo iš užstalo balsas.

— Tiesa, jau beveik metai, kai nebepradžiugina mus nauju kūrinio, — atsiliepė kitas balsas.

— Bus įsimylėjęs, — prikerė dar kitas.

— Išgerkime, — pakvietė mėlynakė, prinešdama taurę prie lūpų, — už meilę, mūsų ir naują kūrybą!

— Valio, valio! — šaukė visi svečiai, dauždamiesi stiklais.

Kai išgėrė, mėlynakė priejo prie šeiminko, paėmė jo ranką ir ėmė išmetinėti:

— Negi per visą naktį neišjudinsi tamsos iš to sustingimo? Negi neišvesi manęs apsisukti?

Jos akys smeigė jį kiaurai, lūpų kraštai trūkčiojo, nosies šnervės drebėjo ir krūtinė dažnai kilnojosi. Jis neišlaikė: atsikėlė iš užstalo ir nuėjo su ja salionan.

Jiedu šoko. Jo mylimo valso garsai svai-gino jį ir jis juto šalia savęs plakančią mergaitės širdį, juto plaukų garbanas, karštą kvėpavimą. Jiedu šoko, dūko, gėrė ir vėl šoko iki languose ėmė palšėti. Jis buvo linksmas ir visi svečiai tuo džiugėsi. Kai tik svečių veidai dingę, jis liko toksai pat susimąstęs, kaip ir pirma.

Likęs vienas atidarė visas duris ir langus, atsisėdo fotelin ir taip sustingo, lyg tūkstančiometis sfinksas. Gal klausėsi

A. KAIRYS
Brazilijos
gamta.



paukščių rytmečio giesmių, gal jūros ir palmių simfonijos? Ne. Jis buvo paskep-dęs skausme. Jo sieloje buvo tuščia tuščia. Jį dabar slėgė sienos, ryto prieblanda jam buvo biauři pilkuma. Lova jo neviliojo poilsui, nors visas kūnas buvo sudribęs nuo skausmo, moralinio skausmo, net ne-drįso krustelti rankos vieną pirštą.

Taip jis sėdėjo ištisas valandas. Kai saulės spinduliai per langą pasiekė jo veidą, jį tolį įsmeigtas žvilgsnis nubėgo sienomis ir sustojo ties senoviškų laikrodžių. Tą pačią sekundę ėmė mušti valandas. Jis mintimis skaitė smūgius į plieninę spyruoklę. Kai suskaičiavo devynis dūžius laikrodis apsistojo, vyro antakiai užsilaužė ant akių, kaktose pasirodė raukšlės ir jis lėtai atsikėlė, priejo prie telefono, paėmė ragelį ir ėmė suklikaityti skaitlines. Kai ragely pasigirdo moters balsas, jo veido bruožai nė kiek nepasikeitė, tik gal balsas kiek sušvelnėjo.

— Labo ryto ir gero apetito linkiu, — pasveikino jį atsiliepusiąją. — Žinau, kad šiuo laiku pusryčiauji, todėl ir paskambinau.

— Ačiū, — pasigirdo rimtu balsu atsakymas ir abu nutilo. Po geros pauzės vėl pasigirdo triubelėje balsas: — Ko tyli, nieko nesakai?

— Kodėl neatvykai vakar popietė... Žinai, kad visa buvo suruošta tik tau... Laukiau...

— Neturėjau ūpo.

— Prieš metus kitaip buvo, — kiek sunervintu balsu atsakė Tomas: — visada turėjai ūpą. Per lietu ir audras rasdavai kelią į mano vilą...

— Priekaištas?!

— Ne. Tik primenu, kaip buvo.

Vėl pauza. Abu tyli. Dabar ją pertraukia Tomas:

— Ką veiki šandie, Meilute?

— Nieko.

— Gal vykstame į pajūrį Santa Monikoje. — Ji tyli. — Pietus pavalgytume prancūzų restorane, žinai, ten ant kampo, prie palmių alėjos.

— Nežinau...

— Aš nuoširdžiai kviečiu

— Nėra ūpo...

Abu nutilo.

— Ko tyli, — vėl užklausė merginos balsas.

— Galvoju.

— Apie ką?

— Apie mudu. Gal būti, daugiausia apie save.

— Galiu žinoti?

— Žinoma. Aš ir be prašymo būčiau pasakęs. — Gana griežtu tonu, sustingusia

veido išraiška, ėmė aiškinti: — Meilute, aš daug galvoju, daug svarščiau apie mudu paskutiniu laiku. Tavo keistas elgesys man labai skaudina. Pirma tu mane kviesdavai, man užtekdavai pasakyti žodį ir tu atsirasdavai šalia manęs, o dabar... Tu žinai, kad aš tave myliu. Bet tavo elgesys tave išduoda. Paskutiniu laiku kiekvieną susitikimą turėdavau iš tavęs išmaldauti. Tai mane žemina mano paties akyse. Šiandie kviečiu taip pat, laukiau pirmą valandą paplūdimyje.

— Tik ne Santa Monikoje!

— Kaip tik ten, kur tiek mielų valandų esame praleidę. Bet jei tavo širdis nebe-traukia prie manęs — nevyk: aš išmaldos nereikalingas!

Padėjo ragelį ir nuėjo pusryčiauti ir tik priešpiečiaus grįžo į biblioteką. Čia jį taip pat niekas nedomino: pavartė pasiimtą knygą, kitą ir vėl sustingo svajonėse, kol ėmė pusbalsiu su savimi kalbėti:

— Sako, kad mėlynos akys esančios gražiausios... Kažin... Gal jos ir prilįgsta dangaus žydrumui ir Adrijos jūros gelmių vandenims, gal... Bet rudos akys vis tik yra gražiausios, kokias aš mačiau pasauly, nes jas turi Meilutė. Kaip jos gali būti negražios, jei prilįgsta miško samanų rudam aksomui, rudens medžių spalvai? Ar ne su didžiausiu pasigėrėjimu dailininkai piešia rudens miškus, kad jie turi rudą spalvą. O jos akys turi dar ypatingą blizgesį. Per jas išsiveržia visas jos vidinis gyvenimas: aistra, energija. Ne, ne, jos akys yra gražiausios pasauly. O ji pati — tokia švelni, miili, lyg tas pavasario vėjelis gaivina sielą.

Laikrodys ėmė skambinti ir jis apsirengęs išvyko. Autobusas skriejo Los Angeles miesto gatvėmis. Namai, lyg žemei drebant, šokinėdami likdavo užpakaly. Gatvės vingiavo, kai kur nusileisdamos pakalnėse, kai kur lipdamos į kalniukus. Pravažiuodavo parkus ir palmių alėjas. Jis sėdėjo susimąstęs ir rodėsi, kad aplinka jo neveikia. Kai mašina sustojo Santa Monikos pačiame centre, prie paplūdimio palmių alėjos, jis lėtai išlipo, pažiūrėjo į laikrodį ir nuspūdinio tarp palmių vandenyno pakrantės taku. Apačioje, kiek akys aprėpia, bangavo Pacifiko vandenynas. Jo krante margavo, visokiomis spalvomis prisidengę, vasarotojai. Toliau krantai ir kalniukai apaugę miškeliais žaliavo, o jo pašonėje stovėjo palmėmis apaugęs Santa Monika miestelis. Ir vėl ištraukė laikrodį. Jis rodė lygiai pirmą valandą. Jos čia, kur visada susitikdavo, prie šventos Monikos statulos nebuvo. Statula stovėjo vieniša ir

(Tasa 2-me psl.)

EPIZODAS

(Atkelta iš 1-mo puslapio)

šalta, kaip ir Tomo siela. Toliau, palmių paūksmėje, senelis įsėdino karvelius. Kai kur tarp palmių buvo pasodinta rožių ir tropinių augalų.

Tomas pastovėjo penketą minučių prie statulos, pasižvalgė aplinkui ir nuėjo skersai gatvės į prancūzų restoraną. Jame Meilutės taip pat nerado. Papietavęs dar sykį peržvelgė susirinkusius svečius, kurie būreliais susimetę prie staliukų linksmai čiaušėjo. Ir tarp jų nepastebėjęs jos veido — išėjo.

Paplūdimys buvo pilnas žmonių: vieni kaitinosi saulėje gulėdami, kiti susėdę būreliais šnekučiavosi, o dar kiti žaidė vandenyno bangose.

Saulė kepino. Kojos degė smėly. Visu kūnui buvo bronziniai. Tomas ėjo pro šią išsiničią ir lyg vaikui žaidžiančią, iš paviršiaus atrodančią laimingą, minią. Priėjęs sargybos bokšteliį nėjo karėn, kur visada sustodavo su Meilute, bet pasuko dešinėn, paėjo toli ir šoko į putojančias bangas. Gera pasidarė bangoms linguojant. Visas kūnas ėmė atsigausti. Pajuto savy daugiau energijos ir ėmė bristi gilyn ir gilyn. Kai jau kojos nebesiekė dugne smėlio, pašoko ant bangos ir ėmė plaukti. Aplink jį žaidė žmonės, tai panerdami, tai mėgindami persokti per putojančias bangų keteras, tai gulėdami ant vandens plūdūravo, lyg kokios žvejų tinklo plūdės.

Tomas plaukė tolyn nuo jų, tolyn į vandenyną. Jojo sieloje darėsi ramu ramu. Jis apsiversdavo aukštiekninkas ir mėgindavo žiūrėti į saulę, mėlyną dangų. O bangos jį nešdavo atgal į krantą, tai iškeldamos ant savo keterų, tai nuleisdamos į vandens tarpeklius.

Kai jis, gal būt, buvo pajutęs sieloje tikrą pusiausvyrą, o bangos buvo nuplūkdžiusios netoli kranto, išgirdo Meilutės linksmai krykštaujantį balsą. Greit apsivertė ant šono ir ėmė plaukti ton pusėn. Didžiulė banga nusirito krantan su savimi nešdama visa ir kai ji ėmė dužti į sekumą tikrai pamatė Meilutę, susikibusią rankomis su pagyvenusiu vyru ir žaidžiančią putojančiose bangose. Jiedu mėgino šokinėti per jas, bet šios užpildavo juodu ir jie dingdavo iš Tomo akių, kol vėl išlisdavo prieš naują bangą. Jis greit niro tarp bangų ir nuplaukė priešinga kryptimi, kad jo akys nematytų šio žaismo. Kai raumenys ėmė vargti, pasuko krantan, kad nesustikis. Bet Nemežidė tankiai tykaro žmonių kelius. Tik išlipęs atsidūrė pažįtamų būry, tarp kurių buvo ir Meilutė su anuo vyru. Jiedu gulėjo smėly ir šnekučiavosi. Aplenkti nebuvo kaip, nes ji visi ėmė sveikinti.

Čia susirinkta daugiausia jo vakarykščių svečių. Pirmoji jam ranką ištiesė mėlynakė. Jose nesimatė dangaus žydrumo nei ramosios Egėjaus jūros spalvos. Šiandien tu akių spalva priminė drumzliną prūdo vandenį, kuriame įsibridusios kiaulės jo tėviškėje kaitina purvinus kūnus. Ta spalva buvo tokia murzina ir lyg diktavo, kad ji rodo šios mergaitės tikrąjį vidaus stovį, kad iš jos yra jau visa išsemta, kas dar buvo galima išsemti. Ir Tomas pakrieto šalia jos ant smėlio. Jo sieloje buvo audra, andra viską sujaukianti, išjudinanti ir paviršiu visas drumzles. Bet jis privertė ją pasislėpti giliai jame, o veidą šypsotis ir liežuvi sakyti meilūs komplimentus.

Kai visi nubėgo į bangas, jis liko su ja krante. Ji kasė duobutes rankomis ir smėly prie ant Tomo. Bet jo žvilgsnis vis krito į bangas prie Meilutės. Ji plūdūravo ant guminio plausto, o nepažįstamasis, paėmęs jos rankas, traukė vandens paviršiumi vis tolyn į vandenyną, toliau nuo visu. Jo garšlios akys rijo ją visą, veidu lieto jos plaukus ir iš veido bruožų matėsi, kad kalba meilės himnų. Bet didžiulė banga apvertė plaustą ir mergina dingo vandenį. Pagaliau pažįstamųjų ištraukta grįžo į krantą. Pakilęs vėjas dar labiau su-

šiaušė vandens paviršių, dar didesnės bangos ėmė risti į krantą ir mergaitė nebedrįso nardyti po jas. Bet jos žvilgsnis visą laiką sekė nepažįstamąjį tarp pasišiaušusių bangų. Tas žvilgsnis buvo toksai skausmingas, pilnas ilgesio. Tomas suprato viską. Jam nebebuvo čia ką veikti, nebebuvo vietos šių žmonių tarpe. Jis greit atsiveikino mergaites ir nuėjo.

Saulė buvo pavakary, kai Tomas pasiekė savo namus. Jo sieloje nebebuvo audros, tik kažkaip tuščia tuščia viduje. Kažkas šiandien jame lūžo trūko ir lyg palengvėjo.

Kai sekančios dienos pavakary suskambėjo telefonas, jis ramus paėmė ragelį. Išgirdęs jame Meilutės balsą, nesijaudino, bet gana linksmu tonu užvedė pokalbį:

— Nori atlankyti mane, — kalbėjo kuo ramiausiai, — gerai. Lauksiu tavęs devintą.

— Tu nepyksti ant manęs už vakar dieną?

— Nebėra už ką, — juokdamasis atsakė jai.

Padėjęs ragelį susimąstė. Po valandėlės nuėjo į kitą kambarį, iš vieno stalčiaus išėmė gražią dėžutę, atidaręs pažiūrėjo, vėl uždarė, supakavo į gražų popierį, perrišo raudono šilko kaspinu, kaip taisomos dovanos ir padėjo ant staliuko. Paskui atsinešė sunkią geležies plokščią, apdengė ją balto šilko nosine, ant jos padėjo supakuotąją dėžutę ir šalia didelį plaktuką.

Kai išėjo iš kambario, jo kaktą buvo išpylę dideli prakaito lašai. Dabar atrakino spintą ir kažką išėmęs ėmė pakuoti į gana didoką dėžutę. Kai ir ši buvo paruošta, tarp kaspino įpylė rožių žiedų ir paskambino tarnui. Šiam įėjus plieniniais žodžiais ėmė įsakinėti:

— Devintą valandą kad būtų paruoštas stalas vakarienei dviem asmenims. Prie vakarienės tik šampanas. Pasakyk pakurti centrinių šildymą. Jei kas atvyktų, išskiriant panelę Meilutę, manęs nėra namie. Supranti?

— Taip, pone.

— Tiesa, paimk šią dėžutę ir ant švarios kėdės padėk požemy šalia krosnies.

Tarnas išėjo, o jis nuėjo persirengti.

Kai devyniose tarnas pranešė atvykus viešnią, jis įėjo į laukiamąjį apsilvilkęs juoda eilute, pasipuošęs, lyg eitų į didžiausias iškilmes. Ji taip pat buvo pasipuošusi: apsilvilkusi rožinės spalvos suknele, kojas mūvėjo auksų spalvos sandaluose, plaukų garbanos gulė ant pečių, o veidas šypsojosi. Atrodė labai graži. Jis sustojo nustebes jos grožiu, žvilgsniu paglamonėjo ją visą ir paėmęs po ranką nusivedė į valgomąjį. Čia jų laukė stalas apkrautas užkandžiais, iš ledų kyšojo šampano bonkų vielomis apraizgyti kaklai, o krikštolinėse taurėse žaidė žvakių šviesos spinduliai.

Jiedu susėdė vienas prieš kitą priešingoje stalo pusėje, kaip ir pirmąjį sykį čia susitikę. Geltonų rožių puokštė stovėjo stalo vidury, lyg saugodama veidus vieno nuo kito. Šneka kažkaip nesipynė. Barsitė abu tuščiais žodžiais, padrikais, nieko bendro neturinčiais su jų dvejų dabartiniais jausmais. Pirmieji šampano stiklai, rodėsi, ėmė tirpdyti juos skyrusius ledus. Meilutė vis daugiau ir daugiau čiaušėjo, tik Tomas vis dar buvo santūrus. Kai ant ras bonkos kamštis šovė į lubas ir minkštai šokinėdamas nusirito grindimis, o Tomas putojanti skysti, geltoną kaip auksas, pylė į merginos taurę, ši palietė jo ranką ir pajuto ją drebant.

— Kas tau ši vakarą atsitiko, kad toksai keistas kaip niekad?

Jis lengvai išlaisvino ranką, prisipylė sau taurę ir akimis sekė kaip kyla nuo dugno burbuliukai, pasiekę paviršių suplyšta ir dingsta ore.

— Žiūrėk į mane, ne į taurę, — nervindamosi kalbėjo toliau mergina. — Many kunkuliuoja energija, kaip tas šampanas

taurėje. Žiūrėk, kokia energinga aš ši vakarą. Kiek jėgų many! Galėčiau kažką nuveikti.

— Net pati save? — užklausė šypsodamasi.

— Viską, viską nugalėčiau, — žiūrėdama per rožių žiedus jam į akis, kiek apsvaigusi, linksmai atšovė ji.

— Gerai, jei atliksi du veiksmu, patikėsiu tavo jėga, — ir jis atsikėlė iš kėdės. Priėjęs paėmė ją už rankos. Antrąją ji mėgino apkabinti jo kaklą, bet jis švelniai išsivadavo sakydamas: — Pirmą atlik bandymą.

— Žinau tave: vėl kokia užgauda, kaprizas. Gerai, sutinku. Žinau, kad vistiek aš valdau tave ir galiu vedžioti kur norėdama už čia paėmusi, — ir ji parodė į jo nosies galiuką.

Jis nusivedė ją į požemį. Pamačiusi degančią krosnį, mergaitė riktėlėjo:

— Ar tau ir vasarą šalta, kad liepi ugnį kurenti namuose?

— Taip: nuo vakar mano kraujas stingsta, siela dreba nuo aplinkos šalčio, tat ir liečiau iškurenti krosnį, — ledine veido išraiška atsakė Tomas. Bet ji nepastebėjo skausmo jo veido bruožuose. Pamačiusi ant kėdės gražų paketėlį pribėgusi paėmė jį į rankas ir linksmai užklausė:

— Tai man dovana?

Jis lėtai atidarė krosnies dureles ir žemu balsu, lyg jo visos balso stygos būtų subrinkusios, atsakė jai:

— Jei pajėgi, mesk jį čia.

— Į ugnį? — nustebusi užklausė mergaitė.

— Taip.

Akimirksni ji svyravo, žiūrėjo į auksinius kaspinus, lyg jai būtų gaila su šia, taip skoningai papuošta dėžute skirtis. Bet nugalėjo save ir sviedė krosnin. Liepsnos liežuviai lyžterėjo kaspinus. Šie ėmė savotiškai raitytis. Rožių žiedai atsiskyrė nuo jų, pašoko į šalį, spragtelėjo ir dingo liepsnoje. Gražusis popieris raitėsi raudonais gabalais ir juodo. Požemy buvo tylu, lyg kapinėse rudens naktį. Abu žiūrėjo į liepsną. Dar nepradėjus raitytis pačiai dėžutei, mergina sudrebėjo.

— Eime iš čia: man haugu. Dar sekundė ir aš neišlaikysiu.

Jis paėmė ją už rankos ir nieko nedarė išvedė iš požemio. Į langus barbeno lietus, tviskėjo žaibai ir virš stogo griaudė perkūnas. Mergina stipriai įsikibo į Tomo alkūnę ir tylėdama ėjo šalia jo. Jis nuvedė ją į šalutinį kambarį, paspaudė elektros mygtuką ir ji pamatė prieš save ant stalo gražiai supakuotą mažytę dėžutę ir šalia plaktuką.

— Ką tai reiškia? — nustebusi užklausė mergina Tomą.

— Antras tavo jėgų bandymas. Iš visos galios plaktuku smok į dėžutę.

— Ir man nieko neatsitiks?

— O kas begali atsitikti?

— Gerai. Išpildysiu ir šią tavo užgaudą. O kas toliau?

— Pati pamatysi, — šaltai atšovė jis.

Mergaitė, paėmusi plaktuką į rankas, apsidairė aplink žvilgsniu, lyg ieškodama į tai atsako, abiem rankom iškėlė šį geležies gabalą ir visa jėga smogė. Ausyse pasigirdo haisus geležies skambėjimas, iš po plaktuko išsoko kažkas blizgantis ir nusirito po jos kojų sambėdamas, lyg mirti pranešas varpo balsas. Lange sutvieskė žaibas ir pasigirdo griaudimas. Ji pasilenkė, pakėlė blizgantį daiktą ir sukluko skausmu širdį veriančiu balsu. Jos rankoje spindėjo jos dovanoto Tomui žiedo dalis. Klaidiu žvilgsniu apsidairė po kambarį. Tomo nebebuvo jame. Svirduliuodama grįžo valgomąjį. Jis stovėjo sustingusiu, lyg mirtis jį būtų palietusi, veidu, o rankoje laikė pilną putojančio šampano taurę.

— Už tavo jėgą geriu, — visai jai nepažįstamu balsu ištare jis ir iki pusės nugėrė. — Aš nebūčiau pajėgęs tai padaryti. Tu

Sudrumstais metais

(Tęsinys)

Nežinomais keliais

Bolševikų rūjai apnikus Lietuvą, viename stambiam kooperatyve tarnautojų tarpe atsirado jaunas, žvalus, veržlus tarnautojas. Pavadinime jį Jaunuoliu. Jis tuoj buvo visų tarnautojų ir darbininkų bendrame susirinkime išrinktas jų komiteto pirmininku.

To kooperatyvo revizijos komisijos pirmininku buvo venos įstaigos valdytojas. Vieną kartą tarp juodviejų įvyko toks pasikalbėjimas:

— Atėjau pas jus kooperatyvo reikalais, kaip pas revizijos komisijos pirmininką, — pasisakė Jaunuolis, — turiu jums pranešti, kad kooperatyvo tarnybon, tiek į jo narius urmu veržiasi buvę prekybininkai, ir karta tokių prekybinių įmonių savininkai, kurių turtas dabar nacionalizuotas. Toks reiškinys blogai veikia visų dirbančių nuotakas. Gi praeity to kooperatyvo nariais buvo beveik išimtinai tik darbo žmonės ir jų niekas negalėjo paveikti ar palenkti nekooperatiniams tikslams. Jie visada buvo atsparūs prieš reakcijos užmaščius, o dabar kooperatyvas virsta visų buvusių sukčių lizdu, — pasakoja Jaunuolis.

— Nesuprantu, kodėl tuo klausimu kreipiatės į mane? Aš tik revizijos komisijos pirmininkas. Kalbėkitės su kooperatyvo valdybos pirmininku, juo labiau, kad jis partietis, — patarta jam.

Jaunuolis karčiai nusišypsojęs:

— Kaip čia jums pakasyti? Komunistas tai komunistas. Per dvidešimt keturias valandas tapęs komunistu. Seniau jis buvo kelių kinoteatru valdytoju, rangovu ir dar kuo. Tai stambus piniguočius. Į jo skvernus įkibę visi kiti panašūs dabar tame kooperatyve ieško prieglaudos senus narius ir tarnautojus iš jo išstumdami.

— Tada eikite į komunistų partijos atitinkamą skyrių. Jums tai lengva padaryti, nes esate partietis, — pastebi jam valdytojas.

Jaunuolis nukaitęs:

— Buvau, kalbėjau. Ir ten tą skyrių panašūs į anuos naujus "kooperatininkus" apniko.

— Tada laukitės į partijos centro komitetą, — ir vėl pataria šis jam.

— Mėginau. Nėprileidžia. Sako, užimti. Žinote, po visų iš mano pusės dėtų pastangų ryžtuosi ten mesti tarnybą. Tegu juos galas, nesmagu žiūrėti kai tas išgarsėjęs ir gerą vardą turėjęs kooperatyvas virsta žiurkių lizdu, — prasitaria Jaunuolis.

— Jei taip, tai ateikite šion įstaigon tarnauti, — patenkintas sako valdytojas, — ši įstaiga turi arti tūkstančio tarnautojų ir iki šiol neturi kadru skyriaus viršininko. Jau ir komunistų partija atkreipė savo dėmesį.

— Kadru viršininkus juk skiria ir rekomenduoja pati komunistų partija, tai kodėl iki šiol ji tuo nepasirūpino? — atsiliepia Jaunuolis.

Rūpinos. Jau kelis kandidatus buvo atsiuntusi, bet jie labai mažučio išsilavinimo, kiti jų buvo vos raštingi. Tokiai įstaiagai jie netinka. O draugas būtų kas kita, — pastebėjo valdytojas.

— Verta pagalvoti. Rytoj duosiu atsakymą.

Rytojaus dieną Jaunuolis įstaigos valdytojui kariškai atraportavo, kad jis sutinkas kandidatuoti į kadru skyriaus viršininkus.

Jaunuolis buvo studentas, bebaigęs ekonominių mokslų studijas. Kai kas spėjo jį buvus jaunalietuvių veikėju, bet vos maskoliai įžengė Lietuvon, kai Jaunuolis viešai pasireiškė komunistu esąs. Kiti stebėjosi, kiti tuo netikėjo. Valdinės įstaigos valdytojas taip pat apie tai girdėjo, bet štai prieš jį stovi tas pats jaunas vyras, su-

tinkas būti kadru viršininku ir pasižadęs paskyrimo reikalus pats su komunistais sutvarkyti. Tai, rodos, abejoti netenka, kad jis komunistas. Ir kai jo paskyrimas buvo patvirtintas, valdinės įstaigos valdytojas sau:

— Jei andai apie kooperatyvo vargus kalbėjo atvirai, tai gal ir neprovokatorius, nors ir komunistas.

Jaunuolis tarnyboj pasižymėjo dideliu kruopštumu, sąžiningumu, stengdamasis kiekvieną bylą pagrindinai nagrinėti. Jis turėjo daug vargo ir rūpesčių su nepaliamais skundais apie tos įstaigos tarnautojus. Kadangi didžioji dalis tarnautojų darbo vietos turėjo provincijoje, tai Jaunuolis praversdavo visą laiką bevažinėdamas, ten vietose su partiečiais besiginčydamas dėl įvairių skundų apie tarnautojus. Štai vienam mieste buvo žiauriai įskūstas vienas buvęs amatų mokytojas: jis ir antisemitas, jis ir naciis, jis ir buvęs žvalgybininkas ir dar kitoks, kas komunistų partijos yra smerktina ir mirtimi baudžiama. Jaunuolis, gavęs visus tuos skundus, gerai su jais susipažino ir išvyko vietoje visa patirti. Pasirodė, kad skundų autoriai daugumoj buvo dabar tos įstaigos tarnautojo mokiniai. Mokiniai, kurie prastai mokėsi ir to mokytojo kaip tokie buvo nevertinami. Dabar tie mokiniai buvo visi sukūžėję į vietos komsomolą. Ten suėjo visi panašūs jaunuoliai ir beveik išimtinai ne lietuvių kilmės. O dar vienas skundas buvo buvusio policininko, kuris dėl ginčo su tuo buvusiu mokytoju turėjo apleisti tarnybą. Dabar tas buvęs policininkas jau tarnavo okupantų saugume.

Jaunuolis su tuo skundu nuėjo į vietos komunistų būstinę, ten sukvietė visi skundėjus ir pareiškė, kad jei kurio iš skundėjų skundai pasirodys neteisingi, tai tokie patys skaudžiai nukentės. Jaunuoliai išsigando. Išsigando, nes jų pačių dauguma subėgo į komsomolą, kad savo ir savo tėvų praeitį kaip nors nutrinti. Ir vienas po kito dėl paduotų skundų pradėjo abejoti ir prašė juos jiems gražinti arba sunaikinti. O buvęs policininkas nuošaliai pasiprašė jo neskandinti ir jo paduotą skundą numarinti. Panašių skundų buvo ne vienas, bet daug ir daug kur.

Praūžė žmonių didžioji medžioklė Lietuvoj. Diena po jos praslinkus, atėjo pas valdytoją nusiminęs Jaunuolis.

— Komunistų partijoje gavau pipirų, nes iš mūsų įstaigos tarnautojų provincijoje vos poras išvežtų, o centre nė vieno. Mėginau teisintis, bet nepavyko. Sako, turi būti visi išvežti, kurių namai ar kitos įmonės nacionalizuotos ir kartu visi buvusieji politinių Lietuvoj veikusių organizacijų nariai. Štai jau net turiu tokį sąrašuką komunistų centre rekomenduotą, — pasakęs parodė jis valdytojui.

Valdytojas, dirstelėjęs į tą sąrašą, jam sako:

— Liksime be įgudusių tarnautojų... Kas tada bus? — Jaunuolis į tai nieko neatsakė ir valdytojas dar pridėjo:

— Tai ir man reikia tai kelionei pasiruošti... — jaunuolis kiek patylėjęs:

— Skundų ir ant jų daug paduota. Visi jie labai kvaili. O kas svarbiausia — iš savų tarnautojų tarpo. Nesuprantu, ko jie nori. Kiti tų skundėjų jau patys kandidatuoja būti išvežtais ir tokiais bus ir skundžia... Šlykštū! Bet centre apie jus man nieko neminėjo... — toliau tarp juodviejų pasikalbėjimas nutrūko, nes abu labai susirūpino.

Seniai spėliotas ir, atrodo, gerokai suvėluotas prasidėjo karas: vokiečiai puolė rusus. Lietuvoj ir vėl pasipylė nauja keršto banga, naujas sąskaitų suvedinėjimas. Pelnymai ir nekalta liejos kraujas. Vieni prieš buvusius pavergėjus sukilo geriausių norų ir kilnaus jausmo vedini, kiti tykojo iš pasaly nudėti visai nekaltus, kurie kada nors buvo jiems išpykę. Tokiems tamsiems

EPIZODAS

(Atkelta iš 2-ro psl.)

savo rankomis sunaikinai paskutinę tavo atmintį, — ir vienu sykiu ištuštino taurę.

Mergaitė pažūrėjo į jo sustingusius veido bruožus, apsisuko ir išėjo.

Lauke, lyg dangui prakiurus, lijo, žaibai švietė palmių alėjas, o griaustinis trankėsi padangėmis.

Santa Monika, 1953.8.20.

darbams tokios suirutės gera proga. Kalėjimuose ir vėl netilpo suimtieji, tik dabar nauji. Jų tarpe gal tik kelintas asmuo buvo vertas kalėjimo, o kiti šiaip piktų liežuvių įkišti. Tos didžiosios suirutės pirmose dienose jokie teismai neveikė. To buvo tiesa, kas ginklų rankoje turėjo ir kas keršto kupinas nudėjo savo asmeninį priešą. Atsirado saujelė tokių, kurie pasisamdė naujiems okupantams akiai vykdyti, kas jiems bus pavesta. Vėliau beveik visus juos patys okupantai sušaudė, nes tų kraujo ištroškusį ir patys negalėjo suvaldyti ir pagaliau nenorėjo palikti gyvais ką nors iš tokių, kas galėtų kada nors paliūdyti apie naujų okupantų niekšingus darbus.

O gyvenimas slinko savo keliu. Kasdienybės rūpesčiai ir nauji vargai vertė net užkietėjusius atsikvošėti, atvėsti, šalčiau pagalvoti. Jau kiek atvėsus, kiek sukeltois aistroms aprimus, pas buvusios valdinės įstaigos valdytoją atėjo labai išvargęs vyriškis, iki šiol jo nematytas. Jis įėjo nedrąsiai ir dar nedrąsiau prašomas atsėdo. Iš pradžių tylėjo, lyg norėdamas susikaupti, kad galėtų kažką pasakyti.

— Aš tik dabar iš mirtininkų kameros, — nedrąsiai jis pradėjo, — ar jūs atsimenate Jaunuolį, — ir atsakymo nelaukdamas, tęsė toliau, — jis jums siūnė labas dienas. Jis jau ketvirtas mėnesis kaip kalėjime... Neramu ten, kasnakt po keletą išveža šaudyti, — drebančiu balsu pasakojo tas vyriškis, ir staiga kalbą nutraukęs, išėjo pro duris. Išėjo neatsisveikinęs ir ant stalo palikęs degtukų dėžutę. Valdytojas norėjo jį pasivyti, degtukus jam atiduoti, bet susilaikė ir, paėmęs į rankas degtukų dėžutę, ją atidžiai apžiūrėjo, paskui atidarė ir visus degtukus išpylė ant stalo, kartu su jais iškrito nuo popiroso nuorūkos plonutis popiergaliukas. Ten smulkio mis raidėmis pieštuku buvo parašyta:

"Mielas tautieti,
aš nesu tas, kuo
mane visi laikė.
Gelbėkit! Mane ty-
ko mirtis..."

Valdytojas tuoj susirūpino Jaunuolio likimu. Darė visa, ką galima, kad jį iš kalėjimo išimti. Atsirado tokių, kas matė Jaunuolį sukilėlių tarpe su ginklu rankoje. Tuoj buvo surasta jo motina ir jai pranešta apie jos sūnaus likimą. Ji nieko nežinojo. Ir štai kelioms savaitėms praslinkus Jaunuolis atsilankė pas valdytoją:

— Tik dabar iš kalėjimo... Tiesiog pas jus. Tik jūs galite man ir dabar padėti. Kur aš dabar pasidėsiu? Visi žino, kad buvau kadru viršininku, o tai reiškia šnipu. Tokiu nebuvau. Jūs žinot — kam galėjau, padėjau. Tiesa, turėjau komunistų partijos bilietą, bet jis prie manęs neprilipo ir prilipti negalėjo, nes ne jų jis man buvo duotas. Mane įskundė mano kaimynas. Jis pats gatvėj mane suėmė ir atidavė vokiečiams. O aš dar tada kaip sukilėlis turėjau dar ginklą. Skundėjas sakė mane esant komunistų šnipu, vežamų Sibirą sąrašo sudarinėtoju ir dar daug kuo. Tardomas spyriau. Įrodinėčiau, kad taip nebuvo. Šaukiausi, maldavau pagalbos ir teisybės. Tas mano griežtas priešinimasis vokiečius paveikė. Deja, buvau taip akiai laikomas, kad negalėjau su nieku susisiekti, pagalbos prašyti. Jus vokiečiams nesuminėjau, nes nežinojau jūsų likimo. Jus galėjo ir tie patys suimti, vokiečiams atiduoti, kurie jus man ir komunistams skundė, — ner-

STUDENTŲ DIENOS

Redakcijos adresas: J. Šmulskštys, 726 W. 55th Street, Chicago 9, Ill.

REDAGUOJA REDAKCINĖ KOLEGIJA:
S. Novickis, J. Šmulskštys ir H. Žibas

Prieš Santaros suvažiavimą

Julius Šmulskštys

Jau trečią kartą esame metinio Lietuvių Studentų Santaros suvažiavimo išvakarėse. Organizatoriai yra parengę plačią ir įvairią programą, kurioje matysime intelektualus, kultūrininkus, politikus, sportininkus, humoristus ir visus tuos, kuriems užteks energijos pasireikšti. Iš anksto galima nujauti, kad programos dalyviai ją puikiai išpildys, palikdami studentijos tarpe kuo geriausius prisiminimus. Yra pagrindo manyti, kad šiemet tie suvažiaviminiai atsiminimai bus dar geresni ir, gal būt, prasmingesni nei pernai ar užpernai.

Tačiau, nors ir žinant, kad suvažiavimas bus įdomus ir inspiruojantis, neišvengiamai kyla klausimas, kaip veikla plėtosis po suvažiavimo.

Jei prisiminsime praeitų mokslo metų Santaros veiklą, pamatysime, kad (ne organizacine, bet tiesioginėse veiklose prasme) ji buvo produktyvesnė nei užpernai. Jau nekalbant apie atskirų skyrių pasireikšimus, buvo suorganizuota ir, visoms akademiniams organizacijoms talkininkaujant, praveista jaunimo peticija Amerikos prezidentui, surengta kilnojamoji jaunųjų dailininkų paroda, išleista metinė nyga, savas biuletenis, suruoštos kelios vasaros ir žiemos stovyklos bei atlikta dar daug kitų mažesnių darbų.

Bet, iš kitos pusės, negalime ignoruoti fakto, kad organizacijai augant didėja atsakomybė ir dalinai kinta jos charakteris. Iš spaudos žinome, kad šią vasarą buvo suvažiavę Santaros filisteriai ir nutarė steigti Santaros filisterių organizaciją. Filisterių susiorganizavimas jau yra pribrendęs daly-

kas, nes šiuo metu daug santariečių yra baigę arba greitai laiku baigs studijas.

Dauguma pirmųjų Santaros organizatorių šiandien kvalifikuojausi į filisterių eiles. Filisterio statusas, bent kaip iki šiol jis buvo suprantas, nedraudžia filisteriams aktyviai reikštis organizacijoje ar užimti vadovaujančias pareigas; tačiau, kiekvienam yra aišku, kad, jei studentiškoji Santara nori ateityje išlikti tikrai studentiška, ji negali dabartine proporcija ir toliau pasikliauti filisterių jėgomis.

Žinodama šios problemos svarbą, Santaros centro valdyba, maždaug prieš mėnesį, jaunesnės kartos (su mažomis išimtimis) santariečiams išsiuntinėjo anketas, kuriose buvo prašomi pasisakyti, kas, jų manymu, Santaros veikloje yra teigiama ir neigiama. Dalis anketų jau yra atsakyta, todėl, nors ir labai bendrai, norėčiau sustoti prie keleto anketose išreikštų minčių, kurios yra svarbios, žinant, kad jų autoriams ateityje gali tekti svarbi organizacinė atsakomybė.

Atsakymai, kaip ir buvo tikėtasi, yra labai įvairūs. Šis įvairumas apsunkina betkokių generalizacijų išvedimą. Bet jų ir nereikia; atskirų individų nuomonėse galima rasti tai, kas šiuo metu santariečiams, turint omenyje ateities veiklos perspektyvas, labiausiai rūpi.

Vienoje anketoje yra atkreipiamas ypatingas dėmesys į naujų narių problemą. Santara liks ištikima savo idealams ir nepraras jaunatviškumo, jei pajėgs pritraukti daugiau jaunųjų pirmųjų kursų studentų. Jei pajėgs juos ne tik organizacijon pritraukti, bet taip pat ir paruošti sąmonin-

gais visuomenininkais, kurie ateityje turės vadovauti ne tik pačiai Santarai, bet eventuali ir lietuviškai išsivijai užsienyje. Ši problema dabar yra viena iš svarbiausių visiems santariečiams. Prie jos aš noriu ir sustoti.

Beveik visi atsakiusieji anketas siūlė skirtingus receptus, kaip ateityje reiktų šią problemą sėkmingai spręsti. Pirmiausia Santara neturėtų akiai sekt kai kurių šabloniškų kitų organizacijų veiklos metodų, kurių praktikavimas ją padaro visai panašią į tas organizacijas. Esant tokiai padėčiai, būtų sunku pasakyti, kodėl studijas bepradedas studentas turėtų stoti Santaron, o ne kitur. Jei org-ja buvo sukurta tų tikslų įgyvendinimui, kurie yra deklaruoti statute, ji ir turėtų tam savo veiklą išimtinai pašvęsti, o ne ieškodama pigaus populiarumo, linkti į paviršutiniškumą. Iš kitos pusės, viena iš Santaros stiprybių, labai atitinkančių daugumos mūsų jaunųjų studentų nuotaikas, yra jos ideologinė ir politinė nepriklausomybė, kurios išdavoje Santaroje nėra subrendusiam jaunimui taip neigiamos profesinių autoritetų įtakos.

Dar yra pasisakoma, kad Santara turėtų susisteminti savo idėinius principus bei formaliai pasisakyti tais ideologiniais ir politiniais klausimais, kurie vienos politinės pažiūros rašėjų yra sąmoningai prieš ją naudojami, idant ją kuo labiau apjuodintų jaunimo ir visuomenės akyse. Minėtais klausimais paskirų santariečių yra jau daug kartų pasisakyta, tačiau, kad efektingiau uždarius gandy skleidimą, reiktų oficialaus organizacijos reagavimo.

Šie keli Santaros dabarties ir ateities veiklos momentai yra reikalingi visų santariečių atidaus dėmesio. Nors kai kurie iš jų, kartu su juos supan-

čiomis problemomis, gal ir nereikalauja greito vienokio ar kitokio organizacinio sprendimo, tačiau jau pats laikas su jais išsamiai susipažinti, kad ateity išvengus neigiamų pasekų.

Rugpjūčio 5-6 d. Watervliet, Mich. įvyko Chicagos, Detroito ir Clevelando santariečių sąskrydis, kurio metu *Nijolė Bartuškaitė, Dalia Juknevičiūtė, Vytautas Kavolis ir Ramojus Vaitys* išpildė partizanų aukas prisimenanti montażą.

Prieš dvi savaites Chicagos santariečiai buvo išvykę į Beverly Shores, Ind. Iškilioje buvo surengtos įdomios diskusijos aktualiosios politikos klausimais.

Šiuo metu *Dalia Juknevičiūtė* ir *Grażina Laužikaitė* tvarko Santaros suvažiavimui ruošiamą parodą "Santara vaizduose" ir Balio Sruogos minėjimo programą.

Lietuvos Valstiečių Liaudininkų Sąjunga per savo įgaliotinį *V. Steponavičių* Santaros suvažiavimui paskyrė \$25 auką.

Lietuvių Stud. Santaros centro v-ba nutarė įstoti į Lietuvių Fronto organizuojamą Rezistencinės Stipendijos Fondą, išreikšdama pageidavimą, kad fondan turėtų būti priimtos visos rezistencinės grupės, įskaitant Lietuvių Rezistencinę Santarvę ir Laisvės Kovotojų Sąjungą.

Naujon New Yorko Santaros skyriaus valdybon yra išrinkti: *V. Aukštikalnis, A. Grigaitis, D. Leskaitytė, D. Švilpaitė* ir *V. Vaitaitis*.

Studentų Dienos sveikina ir daug laimės linki neseniai situokusiems New Yorko santariečiams: *L. Birutytei* ir *J. Petruliui*.

Angli Kalbos Pamokos

K. GINEITIS
4402 So. Fairfield Ave., Chicago 29
Telefonas: HEmlack 4-8037
(2.3.4.5. augštas, durys no kairei, arti 63-čios gatvės ir California Ave.)
Duoda prieš kava baigęs
Čikagos universitetą.
1 dol. 25 ct. val. — privačios.
VERTIMAI - PILIETYBĖ - LAIŠKAI

Sudrumstais metais

(Tasa iš 3-čio psl.)

vingai kalbėjo Jaunuolis. — Prašytis į seną tarnybą negaliu. Man būtų šlykštu susitikti su tais visais skundėjais. Jums jų pavadžių nesakau. Neabejoju, kad juos žinote ir esu tikras, kad jiems nekeršysite, jie ir patys prilips liepto galą. Savo skundėjų, to tikro niekšo ir sukčiaus nesu linkęs atiduoti teisman, nes jis to vertas. Tegu... — nutilo, — o paskui: — man gaila motinos, kiek ji nekaltai dėl visokių priekaištų ir mano likimo turėjo nukentėti... Mirties kameroje per tuos kelis mėnesius prisiziūrėjau kaip žmonės moka ir gali kentėti ir kaip kiti tų kančių greitai paveikiami. Nevisi vienaip gyvena ir nevisi vienodai miršta. Buvo tokių, kurie vedami šaudyti, čia pat susmukdavo ir buvo išnešami. Kiti kurčiai visa sutikdavo ir žodžio netardami ėjo į mirtį. Buvo tokių, kurie pasiprašydavo nors prieš mirtį leisti gerai parūkyti ar degtinės išsigerti. Pasitaikė ir tokių, kurie

viską vertė juokais ir su šypsena veide išeidavo mirti. Kiti, palikdami mus kameroje, eidami mirtį pasitikti laukė iš mūsų lyg užuojautos ar gal net pagalbos ir gal kitas net priekaištavo, kad mes dar gyvi pasilieiname. O tos naktys, naktys mažučio žiburėlio palubėje apšviestos!.. Tas žiburėlis įtave žvelgė, tave saugojo lyg anos mirties negailėstinga akis... Kiek išgyventa, kiek pergaltota!.. O mirtis iš visų tamsios kameros kampų įtave žvelgė, ten ji tūnojo... Nebuvo nakties, kad kas iš mūsų ten buvusių nebūtų išvedamas ar tardymui, ar šaudymui... — baigė jis kalbėti.

Abudu čia sumetė ir rytojaus dieną Jaunuolis nuėjo naujon tarnybon.

Apie du metai praslinko ir per tą laiką valdytojui neteko matyti Jaunuolio. Jis kažkur dingo. Ir vieną kartą gatvėje vokiečių kario pilnoje uniformoje kažkas valdytoją nusišypsojęs pasveikino. Valdyto-

jas nesusigriebė atsakyti ir, praėjęs, atsiskyrė. Kiti, palikdami mus kameroje, eidami mirtį pasitikti laukė iš mūsų lyg Jaunuolis šypsosi ir iš naujo sveikinas:

— Nepažinote, — priėjęs sako jis. — Žinoma, dabar atsiganęs ir dar štai toji uniforma... Matotė, ant rankovės "press", užrašyta. Taigi, Vokietijoje per tą laiką spėjau baigti korespondencinius kursus ir dabar vykstu į karo frontą. Gaila, galėtume ilgiau pasikalbėti, bet manęs jau laukia automobilis. Ir tokį dabar turiu. Iš karo fronto gal parašysiu, — atsisveikino ir atsiskyrė. Daugiau juodu iki šiol nesusitiko. Gal kada ir susitiks, jei ilgiau gyvai vienas ir kitas išliks. Gal tada paaiškės, kada Jaunuolis atvirai kalbėjo ir kada jis dangstėsi... Ir ar toji jo naujoji uniforma buvo tikras jo paties pasirinktas drabužis, ar tik pasiskolintas, kad tikslą paslėptų. Viena neabejotinai aišku, kad pirmosios okupacijos metu Lietuvoj dėl jo eity pareigų niekas nenukentėjo.

Gyvasis lietuviškumas

Sakoma, jog išeivijoje lietuviškumui gresia „išnykimo“ pavojus. Pavojaus suvokimas saisto mūsų veiklą, ir jo rezultatas — garsioji „išlaikymo“ koncepcija. Lietuviybę turinti būti „išlaikyta“. Dažnai atrodo — išlaikyta ta prasme, kaip išsaugojami prisiminimai. Išlaikyta, kaip dalykas, kuris kažkada buvo, ir šiandien saugotinas, kadangi tuomet, kai jis buvo, jis buvo didelis ir brangus.

Bet išeivijoje lietuviybei gresia ir antras — „sustingimo“ — pavojus. Iš tikrųjų, kiekvienas sustingimas yra mirties ženklas. Tuo būdu lietuviybės „sustingimas“ nėra joks naujas pavojus, bet viena iš dviejų jai gresiančių nynykimo galimybių. Ji gali išnykti, jei lietuviai aplinkos įtaką naudai atsisakys savo veido ir vertybių. Bet jina taip pat išnyks, jei, reaguodami į šį realų nutaustymo pavojų, lietuviai sustings tame, ką jie iš Lietuvos išsivežė. Mirtis tiek pat reali, kai išplėsiama sava tautinė širdis, ir kai ji lėtai sukalkėja.

Pavojus, išplaukias iš savyjų tautinių vertybių atsisakymo, kiekvienam suprantamas. Todėl į jį daugiausia ir dėmesio atkreipta. Bet nesuprasta, kad į grėsmę bet kurioms vertybėms negalima atsakyti juo fanatiškesniu, juo aklesniu jų teigimu. Šitoks reacionieriškumas suteikia, gal būt, gynybuli jausmą, kad jis yra išpildęs savo pareigą; bet tuo pačiu vertybės, kurias jis gina, praranda savo gyvybinę ir kūrybinę jėgą. Jos tampa fetišais, senolių porcelianu, kurį galima tik garbinti. *Bet tremtyje savo tautinės kultūros vertybių mes visiškai nenorime garbinti; norime jomis gyventi.*

Kas tautines vertybes sustingdo į sakramentines formas, tas tautiškumą paverčia ritualu. Bet ritualą galima pildyti, o gyventi galima tik tuo, kas gyva: kas reaguoja į gyvenimą, kinta, progresuoja, priima įtakas ir veikia kitus. Į ką žmogus gali reaguoti savo asmeniniu charakteriu — šviežiai įsijausti, savo pergyvenimais naujai interpretuoti ir atkurti.

Neturiu jokių vilčių — nei pateisinimo — idėja, kuri bijo gyvenimo. Juo labiau tokią idėją bandysi „išlaikyti“, juo labiau jina liks tik tautiškumui tinkama. Ir „laikymas“ reikalauja pastangų. Bet „gyvenimas“ reikalauja ypatingos rūšies pastangų: atvirumo ir aktyvumo. Jei gu norima gyventi lietuvišką kultūrą (ir gyventi tuose miestuose, darbovietėse ir mokslo įstaigose, kur mes nublokšti), esame reikalingi daugiau atvirumo jos vertybėms ir problemoms bei aktyvumo savyje išgyventą įtaką tarp lietuviškumo tradicijų ir mūsų aplinkos reikalavimų nukreipti lietuviškųjų vertybių sušildinimui.

Lietuviai, kurie šiandien są-

moningai, rūpestingai ir su didžiausiu atsakomybės jausmu *nekeičia* savosios lietuviybės prasmės, mano manymu, lietuviybei kenkia. Jinai pavirsta bala, istorijos ištėksta į svetimą dirvoną ir pamažu užsitraukianti iš kraštų svetimų šalių ledais — kol vos pačiame vidury belieka kiek gelmės, kurioje... varlės kurkia apie prieš kelias dekalas užmintas kojas ar numestas kepurės. Jei lietuviškumas reiškia šitokią kurkimo programą, tai jisai naikinamas, ypač jaunojoje kartoje, tiek pat tikrai, kiek ir ištėkėjimais už arabų, tampančiais madingu dalyku tarp lietuvačių studentų Amerikoje.

Kartais tenka išgirsti, jog mes turime saugoti ir branginti kiekvieną dalyką, kurį išsivežėme iš Lietuvos ir, kiek galima, senąsias tradicijas atkurti. Šia intencija atkuriamos net paštininkų ir gaisrininkų draugijos. Senos tradicijos, nors ir būtų šiandien visiškai netikusios, tampa lietuviškumo „išlaikymo“ laidu. Yra manančių, jog aiškos klaidos, įsisenėjusios kvailystės, įprasti savęs apgaudinėjimai turi būti toleruojami — jokių būdu neblaiviai kritikuojami, — nes žmonės į juos yra įpratę, ir kas šį įpratimą ardo, „griauna lietuvių vienybę“ ar dar blogiau. Kadangi esame tremtyje, reikia taikytis prie visų prietarų ir archaizmų, vengti bet kokių reformatoriško žygio, lietuvių visuomenė jo negalėsianti pakelti. Tikslai pasikartosią senosios Amerikos lietuvių emigracijos skilimas tarp reformos priimančių ir archaizmus branginančių.

Šitaip galvojančioms visa sustoja. Lietuviybė tampa statiški prisiminimai tų, kurie Lietuvoje daug išgyveno. Bet kuo ji tampa jaunesnei kartai? Ji pasilieka tais pačiais statiškais *senesnės kartos prisiminimais*, bereikšmiai prieš jaunųjų gyvenimą. Man dar reikia sutikti jaunuolių, kurį inspiruotų jo tėvų prisiminimai. Bet jų gyvenime jis dažnai randa sava jam pavyzdžius. Reikia ir padaryti, kad lietuviybė būtų gyvenama. Tokia ji bus tik tuomet, jei pajėgs savyje sutalpinti ir išreikšti visą šiandieninio žmogaus sielą. Metodų daug: menas, ideologija, politika. Bet svarbiausia — drąsa savo lietuviybėje išgyventi visą savo žmogiškumą, kad ir koks „netoks, kaip Lietuvoje“ jis būtų!

Jei mes neribotu nuoširdumu atiduosime lietuviškajai veiklai visa, kuo gyvename ir ką pajėgiame, nebūsime tiek populiarūs, kaip tie, kurie ašaringais tekstais velėja bereikšmį sentimentalizmą. Bet mes atversime savo tautiškumui vienintelį gyvybės šaltinį, kuris egzistuoja. *Santarietis*

— Kokį sventasi ga? — Atsakymą rašė KNYGOJ. Gaunar NOSE + \$1.00

Iš studentų gyvenimo

Į visuotinį Liet. Stud. Santa-ros suvažiavimą, įvykstantį Tabor Farm, Sodus, Michigan, dalyviai vyksta rugs. 6 d. (ketvirtadienį). Oficialioji programa prasidės penktad. ryte. Į suvažiavimą yra kviečiami ir neseniai gimnazijas baigę būsimieji studentai. Dalyviai iš anksto registruojasi Santaros skyrių v-bosė, tačiau suv-man galima važiuoti ir tiesiai. Tabor Farm randasi apie 10 mylių į rytus nuo Benton Harbor, Mich., kuris yra pasiekiamas US 12 keliu. Benton Harbore į Tabor Farmą galima skambinti telefonu WALnut 6-9219, prašant Leoną Sabaliūną. Norintieji iš Chicago, Detroito ar Clevelando suv-man vyksti mašinomis turi susisiekti su vietos santariečiais.

Suvažiavime dalyvaus keturi mūsų jaunesnės kartos intelektualai: *Henrikas Nagys, Vincas Trumpa, Albinas Marius Katiliškis ir Algimantas Mackus*. Henrikas Nagys darys pranešimą iškilmingo posėdžio metu, Vincas Trumpa skaitys paskaitą tema „Laisvės problema ir demokratijos perspektyvos“, A. M. Katiliškis ir A. Mackus dalyvaus šeštadienį rengiamame meno vakare.

Šeštadienį popiet *Danguolė Bartuškaitė, Rasa Gustaitytė, Jonas Bagdonas ir Rimvydas Vaišnys* debatų būdu nustatys

„Mūsų kartos diagnozę“. *Rita Zukaitė* kalbės apie meno reikšmę, *Raimundas Mieželis* ir *Zenonas Rekašius* svers Santaros stiprybes ir silpnybes, o *Valdemaras Adamkavičius* diskutuos Santaros politinę programą.

Vakare vykstančius lauzus ir šokius praves *Rytas Babickas*, gi suvažiavimo oficialiojų humoru rūpinsis *Rimas Vėžys*. Dar yra numatoma plati sportinė programa, kurioje už laurus kovos filisteriai prieš studentus.

CHICAGO ŠVARIASIAUS IR MODERNISIAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

Persiuntimai į Lietuvą
ATDARA NUO PIRMAD.
IKI PENKTADIENIO
9:00 ryto iki 4:30 po pietų.
Siuntiniai priimami
TIKTAI SUSITARUS.
Pirm atvykstant telefonuikit
dėl susitarimo.

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

220 SO. STATE STREET
CHICAGO 4
Tel.: WAbash 2-9354

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Siunčiame dėvėtus ir naujus drabužius, medžiagas, vaistus ir maisto produktus. Senus ir naujus daiktus primame ofise. Muitai apmokami čia, gavėjas neprivalo mokėti jokių mokesčių. Pristatymas garantuotas. *Drabužiai, maistas ir vaistai gali būti viename siuntinyje iki 20 svarų.* Mes taip pat siunčiame batus. Geriausios rūšies medžiagas ir audinius siunčiame tiesiai iš Anglijos. **MŪSŲ ĮSTAIGA YRA:**

TEDDY'S SHOES

krautuvėje, 2130 West Cermak Road Chicago 8, Illinois
T. JEDRZEJAK—Platesnių informacijų telefonuokite FRontier 6-0433.
Istaiga kasdien atdara nuo 9:30 iki 5:30. Pirmadieniais ir ketvirtadieniais iki 8:30 P. M. Nereikia tartis dėl atvykimo.

NELAUKITE -

RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.

„Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters“

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: Central 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU



APIE JŲSŲ
INSULIACIJOS
PROBLEMAS

Dabar yra laikas
įrengti savo namą
žiemei.

Mes turime išdirbtą
reputaciją pilno pasi-
rinkimo A 1 rūšies
stako lentų ir namams
materijolų.



CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SOUTH HALSTED STREET Tel.: VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr LIETUVIAI SALESMONAI

Paslaptingieji žvėrys

Zoologai randa kasmet apie 5,000 naujų vabzdžių rūšių. Kyla klausimas, ar yra žemėje žinduolių, iki šiol dar nežinomų mokslui? Atrodo, kad taip. Maža to, yra šio tokio pagrindo manyti, kad kur nors, neištirtose srityse, yra likę gyvulių, kurie pagal oficialius duomenis, jau išmirę prieš kelias dešimtis, o gal ir šimtus, tūkstančių metų. Viena iš tokių, dar neištirtų sričių, yra taiga, kurios plotas siekia 7 milijonų kvadratinų kilometrų, t. y. beveik visų JAV teritorijos ploto. Jaunas prancūzų gamtininkas Bernaras Evelmansas, neseniai išleidęs knygą "Nežinomų gyvulių pėdsakais", sako, kad visai galimas daiktas, jog taigoje dar ir šandien gyvena mamutai.

1898 m. Kamčatkoje buvo rasta milžiniška meška; ji buvo 3 metrų ilgio, t. y. daug didesnė už Amerikos "grizzly".

Kai kurie gamtininkai linkę net manyti, kad yra dar išlikusių dinosauro, gal, kur nors Naujojoje Gvinėjoje arba Kongo upyne.

Palyginti visai neseniai Nilo aukštupio srityje rado milžinišką baltą 5 metrų ilgio raganosį, o Kongo upyne — kalnų gorilą 2.7 metro ūgio.

Viktorijos ežero apylinkėje rado milžiną-šerną 1.2 metro aukščio ir 2.5 metro ilgio.

Bet randama taip pat iki šiol nežinomų gyvulių — nykštukų. Pvz. 1912 m. vokiečių medžiotojas Schombrug pagavo dramblį-nykštuką, vos 70 centimetrų ūgio. Šitas drambliukas mėgsta vandenį ir vandenyje praleidžia didesnę savo gyvenimo dalį.

Visai neseniai Europos žvėrynuose pasirodė "okapi", išmirusių žirafų palikuonis, bet su trumpu kaklu. Apie "okapi" pasakojo garsusis Henry Morton (Stanley), remdamasis afrikiečių paliudijimais, bet niekas anuo metu nenorėjo tikėti.

Iki šiol vis dar ginčijamasi dėl baisaus "sniegu žmogaus", lyg gyvenančio Himalajuose 7,000 metrų aukštyje. Jo pėdsakai nufotografuoti, bet vis dėlto, nežinurint vietinių gyventojų ir net kai kurių europiečių parodymų, abejojama šio 4 metrų aukščio baisūno egzistencija. Jei jis egzistuoja, tai vien tik iš pėdsakų negalima nustatyti, ar tai žmogus, beždžionė ar meška. Žinomas Himalajų tyrinėtojas Erikas Šiptonas neabejoja šio "žmogaus" buvimu ir tikisi kada nors su juo susipažinti.

V. T.

Nusizudė A. Fadeev

Nusišovė žinomas Sovietų Sąjungoje rašytojas Aleksandras Fadeevas. Nors TASS praneša, kad A. F. buvo alkoholikas ir nusizudė baltosios karštiligės priepuolio metu, bet atrodo, kad tikra priežastis

buvo ne liga. A. F. buvo ypač mėgiamas Stalino ir ėjo rašytojų sąjungos generalinio sekretoriaus pareigas. Michailas Šolochovas, sovietų literatūros korifėjas, aštriai kritikavo A. F., kaip Stalino pataikūną XX-me KPSS suvažiavime.

G. Aronsono, rusų laikraščio "Novoje Russkoje Slovo" New Yorke bendradarbio nuomone, A. F. nuopelnai rusų literatūrai nėra dideli. Be romano "Sutriuškinimas" (Razgrom) A. F. nėra parašęs nė vieno veikalo, kuris būtų buvęs populiarus. Romanas "Jaunoji Gvardija" buvo sukurtas pagal užsakymą ir parodė rašytojo krūybinį jėgų smukimą.

Po XX KPSS suvažiavimo A. F. buvo "išvalytas" iš partijos ir nelaukdamas persekiojimų nusizudė.

Kasimai Kinijoje

Kiniečių agentūra "New Chinese News" praneša, kad statybos metu Nantungo rajone rasti 3 seni kapai iš 15 šimtmečio. Kapuose rastos trys, puikiai išsilaikiusios mumijos.

Medicinos koledžo profesorai nustatė, kad šių mumijų nervų ir raumenų ląstelės dar tebėra gyvos. Mokslininkai mėgins transplantuoti šias 400 metų amžiaus ląsteles į gyvus organizmus.

Mokslininkams pavyko net nustatyti mumifikuotų numirėlių asmenybę. Vienas jų — imperatoriaus Akademijos narys imperatoriaus Kiatsino iš Min dinastijos laikų, kiti du — vyrai ir žmona vardu Ku Nen.

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
4322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: kasdien nuo 10 iki 12 val. iš ryto ir nuo 7 iki 9 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 10 iki 1 val. Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telefon.: PROspect 8-3229
Rezid. telefon.: WALbrook 5-5076

Tel.: PROspect 8-1717

DR. S. BIEŽIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3: vak. 7-8 tikrai antradieniais ir penktadieniais. Trečiad. ir sekmadieniais uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
CHICAGO, ILL.
Telefonai:
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezidencija: HEMlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadienį nuo 1-4 ir 7-9, Antradienį nuo 1-5, Trečiad. ir Šeštadienį tikrai susitarus.

Ofiso telefon.: VIRginia 7-0036
Rezidencijos: BEVERly 8-8244
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 2 iki 4 po pietų. Trečiadienį pagal sutartį.



Skaitykite "N-nas"

Tel. ofiso: VI 7-0600; rez.: RE 7-6867

DR. BR. GAIZIUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4055 ARCHER AVENUE
Valandos: 2-4 ir 6-8 val. po pietų kasdien. Šeštadieniais 2-7 val. p. p.

Rezid. tel.: STEwart 2-4511

Ofiso telefon.: YARds 7-1166

DR. J. GUDAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 WEST 35th STREET
Kampas Halsted ir 35-tos gatvės
Valandos: 1-4 p. p. ir 6:30-8:30 val. kasdien. Trečiadieniais uždaryta. Šeštadieniais nuo 1 iki 4 po pietų

DR. A. JENKINS

PHYSICIAN AND SURGEON
(Lietuvis Gydytojas)
2500 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 2-4 po pietų ir 7:30-9 vakaro.
Trečiad. ir šeštad. uždaryta.
Ofiso telefonai: PROspect 6-3838
Rezid. telefonai: REpublic 7-9199

Grovehill 6-1595

Dr. Aldona A. Juska

AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius ir šeštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Telef.: Ofiso ir buto OLYmpic 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Ave., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro. Trečiadieniais uždaryta. Šeštadieniais 12-4 val.
Butas: 1526 So. 49th Ave., Cicero, Ill.

Ofiso telefonai: LAFayette 3-3210

Jei neatšiliepiate šaukite KEDzie 3-2868

Dr. Emily V. KRUKAS

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12-2:30 Daily afternoons.
Vakarais: pirmad., antradienį, ketvirtadienį 6-8:30. Trečiadieniais tik susitarus

Dr. A. Valis - Labokas

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. Moterų Ligos
3267 SO. HALSTED STREET
Telefonai: DANube 6-1125
Valandos: 1-4 ir 6-8 vakaro. Šeštadieniais 1-4 val. po pietų.

Dr. Julia Monstavičius

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Moterų ir vaikų ligos
10748 SO. MICHIGAN AVE.
Tel.: PU 5-6766
Nakti skambinti rezidencijon.
1653 W. 103rd St., Beverly Hills
Tel.: BEVERly 8-3946

Darbo valandos: nuo 6 iki 9 val. po pietų kasdien, išskyrus trečiadienius. Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val. po pietų

Telef. ofiso: PROspect 6-2240

Rezidencijos: PROspect 6-4732

DR. A. MACIUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. chirurginės ligos
5700 SO. WOOD STREET
(Prieš Southtown ligoninę)
Priėmimo val. (tik pagal susitarimą): 2-4 kasdien ir 6-8 pirmadienį, ir penktadienį 2-4 val. po pietų. Trečiad. ir sekmadieniais uždaryta.

DR. CONSTANCE

O'BRIIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2408 WEST 63rd STREET
Tel.: HEMlock 4-5524
Hours by appointment only.

Dr. Juozas PAUKŠTYS

DANTŲ GYDYTOJAS
4253 ARCHER AVENUE
(Iėjimas iš Whipple St.)
Valandos: kasdien 10-12, 2-6 p. p. 7-9 p. m. Šeštadieniais 10-12. Trečiadieniais uždaryta.
Telef.: LA 3-4949 — namu CE 3-7786

DR. STRIKOL

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 SO. ASHLAND AVENUE
Ofiso valandos: nuo 2-4 ir 6-8. Ser., Subat. ir Nedėl. tik susitarus.
Ofiso telefonai: YARds 7-4787
Namu telefonai: PROspect 6-1930
Jei neatšiliepiate viršutiniai telefonai, šaukite Midway 3-0001

Telef. ofiso: CLIFFside 4-2896

Rezid.: LAFayette 3-1172

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 WEST 47th STREET
(Kampas 47th ir Hermitage)
Priėmimo val.: 2-4 ir 6-9 val. po pietų. Šešt. 2-6 val. popiet, išskyrus šeštadienį

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

6 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.

— SATURDAY, SEPTEMBER 1, 1956

DR. VYT. TAURAS- TUPČIAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos.
Ofisas ir rezidencija: 2410 W. 51st St. (antras namas nuo Western Ave.)
Tel.: PROspect 8-1223 arba WE 6-5577
Ofiso val.: pirmadienį 8-10 val. vakaro, antradienį, trečiadienį ir penktadienį 6-9 v. v. ir šeštadienį 2-4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS CHIRURGAS

Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123
6255 SO. WESTERN AVE.
Rezid. telefonai: PROspect 6-8484
Valandos: 2-4 po pietų ir 7-9 vak. Trečiad., šeštadienį ir sekmadienį uždaryta.

DR. J. VAITAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 SO. 49th COURT, CICERO
Kasdien 10-12 ryto ir 5-8 val. vak. Šeštadieniais 10-2.
Ofiso ir buto telefonai: OLYmpic 2-1381

Tel.: ofiso ir rez. PROspect 6-9400

Dr. Ona Vaškevičius

(VASKEVIČIŲTE)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 SO. KEDZIE AVENUE
Val.: kasdien nuo 1-3 popiet ir nuo 6-8 val. vakaro; šeštadienį 1-4 popiet, trečiadienį ir kitu laiku tik susitarus.

Tel.: ofiso VI 2-1581; rez.: VI 2-0742

DR. V. VILEIŠIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampas Halsted ir 31-os gatvių)
Priėmimo valandos: 2-4 ir 6-8 val. Šeštadieniais 2-4 val. po pietų. Sekmadieniais uždaryta.

DR. BRUNO J.

ZUBRICK'AS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6400 SO. KEDZIE AVE.
Valandos: 2-4 po pietų ir 7-9 vak. trečiadienį ir sekmadienį pagal susitarimą
Telefonai: HEMlock 4-7899
Namu telefonai: HILLtop 5-2557

P. ŠILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bandažai. Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1. ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Illinois
Tel.: PROspect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI

Dr. Ant. Rudokas, O. D.

tikrina akis, pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
Telefonai: YARds 7-7381
Priima: Vakarais nuo 6 ir 9 val. Šeštadienį nuo 10 ryto iki 4 po pietų. Trečiadienį ir sekmadienį pagal susitarimą.
4455 S. CALIFORNIA AVE., Chicago

DR. G. SERNER

LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel.: YARds 7-1829
Pritaiko Akinius
Kreivas Akis
Ištaiso.
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8. Trečiadienį, nuo 10-12; penktadienį 10-2. Šeštadieniais 10-2 val. po pietų.

Dr. Kazimieras

MICHEL

Optometristas - Orthoptistas
Gydo nusilpusias ir nervuotas akis. Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius. Išgydo kreivas akis be operacijos. Įveda netikrą — artificialią aki pagal sveiką. Praktikuoja per 39 metus.
Kalba lietuviškai.
4654 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonai: YARds 7-6616
Nuo 9:30 val. ryto iki 8 val. vakaro Tikrinu klausą ir pagalbėju neprisigirdintiems.



DR. S. VAITUSH, Opt.

Palengvins akių įtempimą, kuris esti priežastimi galvos skaudėjimo, svajimo arba aptemimo, nervuotumo, skaudėjimo, akių karščio. Atitaisau trumparegystę ir toliaregystę Prirengiu teisingai akinius. Visuose atsitikimuose egzaminuodami darau su elektrine parolancija mažiausias klaidas. Speciali atyda kreivaiama mokyklos vaikams

VALANDOS:
Nuo 10:30 ryto iki 7:00 vakaro. Šeštadieniais iki 4 val. vakaro. Trečiadienį ir sekmadienį uždaryta.
4712 S. ASHLAND AVE.
YARds 7-1373

FILMŲ REZISORIS

(Atkelta iš 7-to psl.)

Ir aš būčiau suinteresuotas, bet... — nebaigė jis. Kiek patylėjęs pridėjo. — Jūsų kraštas Amerikai visai nepažįstamas. Kad susidomėtų, patarčiau visų pirma parašyti stiprų veikalą. Kartojau: labai stiprų, kad susidomėtų bent viena studija. Prie veikalo pravedimo, jo iškėlimo į vešumą aš prižadų aktyviai prisidėti. Ar turite, kas tai padarytų?

— Žinoma. Turime ir rašytojų ir dramaturgų. — Kalbėjau tokiu įtikinančiu ir džiaugsmingu tonu, kad atrodė jau viskas realizuojasi. Tuo tarpu jis nutraukdamas dar pridėjo:

— Žinok kokią sumą tasai dramaturgas gautų! Apsimoka padirbėti!

— Man jūs pateikėte didelių siurpryzų: tamstos gyvenimas Lietuvoje, pažadas prisidėti prie mūsų pastangų dėl filmo Lietuvos reikalui, pareikšti malonūs atsiminimai iš Lietuvos laikų. Kada nors gi gal aš pas Tamstą tikrai kreipsiuosi su prašymu. Ir Tamsta padėsi?

— Mielu norū. Būna posėdžiai, kuriuose mes svarstom tolimėsių filmų klausimus. Per tuos posėdžius aš jums pažadų veikala, kurį man pateiksite, iškelti į pirmuosius svarstymui. Tamsta neturėk tam abejonių!

Mes dar daug kalbėjom apie "mažąją Lietuvą" (bent jisai Lietuvą taip pavadino), josios dabartį ir praeitį; išpasakojo savo išpučius, išlikusius iki šių dienų; gyvai domėjosi mano pasakojimu ir klausinėjo apie mūsų šikūrimą šiame krašte. Jis prisiminė mūsų garsumą Kiprą Petrauską ir teiravosi apie jį.

Išsiskiriant jam padovanojau Dr. Šapokos knygą "Lithuania through the Ages", ir įvairios angliškai - lietuviškos literatūros. Jis gyvai tuo domėjosi ir buvo labai dėkingas.

Iš J. Pasternak biografijos

Gimes Szilagy-Somlyo, Vengrijoje. Baigęs gimnaziją, ėmėsi studijuoti dramą. Gyvenęs: Vokietijoje, Lietuvoje, Šveicarijoje ir Amerikoje. Dirbęs įvairius darbus: spaudei diržams skytes, plovęs lėkštes (už \$11.50 savaitei) ir t.t.

Gyvendamas New Yorke, vienos kavinės mažame kambarėlyje, už nuomą turėjęs kavinės savininkui nupiešt paukščius...

Baigęs dramos kursus ir gavęs diplomą, ėmėsi aktoriaus darbo. Pasirodė, kad čia neturėjo mažiausio talento. Tada parašė veikalą "Help Yourself". Tą komediją pats ir režisavo. Direktorių Wesley Ruggles, stebėjęs jo darbą, numatė jį esant tinkamam į režisoriaus padėjėjų.

1928 metais jis jau išvyko į Europą. Režisorių dirbo Vengrijoje ir Vokietijoje. 1936 m. vėl grįžo į Ameriką ir Hollywoodo pradėjo savo filmų karjerą. Čia pirmasis jo režisuo-

tas filmas buvo "Three Smart Girls". Po to sekė daug kitų. Iki šių metų pradžios jis yra pastatęs net 69 filmus. Iš jų verta paminėti "The Great Caruso", "The Merry Widow", "Because You're Mine", "The Student Prince", "Atena", "Love me or Leave Me", "Meet Me in Las Vegas". Paskutinis 1956 metų filmas — "The Opposite Sex".

Taigi to taip daug pasidarbavusio garsaus rež. Pasternak gyvenimo istorija susideda iš didelio darbo, pastangų išeiti į pasaulį ir dirbti menui.

Aktualus klausimas

Ar nevertėtų mums parodyti reikiamą dėmesį, mūsų dramaturgams pabandyti ką nors sukurti, bandyti išeiti į viešumą, šiuo atveju į filmų pasaulį? Šitą klausimą tektų jau mūsų rašytojams - dramaturgams pastudijuoti. Juo labiau, kai yra konkretus pasiūlymas ir stipri pašalinė parama. Toks veiklas ir jo išėjimas į pasaulį mūsų lietuviškajam reikalui padarytų tikrai daug gero.

"Anykščių šilelis" lietuviškai-angliškai

Neseniai "Lietuvių Dienų" leidykla išleido poeto vysk. Antano Baranausko poemą "Anykščių šilelis" anglų ir lietuvių kalbomis vienoje knygoje: "The Forest of Anykščiai". Poemos vertėjas Nadas Rastenis pasisako visada giliai vertinęs šią poemą ir ją išvertęs 1934 metais, šimto metų poeto Antano Baranausko gimimo sukaktuvėms paminėti.

"Anykščių šilelis" yra klasiškas lietuvių literatūros kūrinys savo laiku sukėlęs didelį susidomėjimą ir užsieniečių kalbininkų tarpe. Ši poema jau yra išversta į keletą svetimų kalbų. Apie naująjį leidimą jo redaktorius Juozas Tinišis sako: "Poezijos kūrinių leidiniai dviem tekstais yra populiarūs ir labai gerai vertinami grožinės literatūros mėgėjų. 'Anykščių šilelį' į anglų kalbą išvertęs Nadas Rastenis, ne tik surimavo, bet ir kiek galima stengėsi išlaikyti ir atkurti angliškai poetines originalo savybes".

"The Forest of Anykščiai" yra išleista didelio formato, iliustruota grafiko J. Kuzminskio medžio raizininiais. Viršelio apklanką puošia graži Vytauto Maželio daryta Lietuvos miškų nuotrauka. Šio 44 pusl. leidinio kaina \$2.00.

"UŽUOLANKOS" rugpiučio mėn. numeris

A. Vilainio - šidlausko redaguojamas mėnesinis žurnalas "Užuolanka" užtikrintai stumiasi į priekį. Šią savaitę pasirodė jau ir rugpiučio mėn. (nr. 5) sąsiuvinys. Pirmajame straipsnyje, iliustruotame mūsų politiniam gyvenimui vadovaujančių asmenų atvaizdais, V. Girdvainis teigia, kad "Visi keliai į Romą veda". S. Tamu-

laitis pagaliau užbaigia savo novelę iš tremties gyvenimo "Šventoji santaika". J. Rinkevičius vis dar tęsia idomius "Sunkiųjų laikų atsiminimus". A. Vilainis grimsta "Saulėtų vasarų tekmoje" pamargintoje gražiais Lietuvos vaizdais. Daug vietos skirta lietuviškųjų kultūrinių įvykių: Dariaus-Girėno minėjimo Chicagoje, Lietuvių Ramovės suvažiavimo ir SLA seimo aprašymams bei nuotraukoms. Platus kronikos skyrius irgi iliustruotas.

"Užuolankos" nr. 5 turi 34 žurnalo formato puslapius ir kainuoja \$0.50. Gaunamas ir Naujienų administracijoje.

ŠYPSNIAI

Mikas: Tai tu žvejojai su musėmis?

Stasys: (tik ką grįžęs iš atosotų, kurias jis praleido stovyklaudamas gamtoje) Aš ne tik žvejojau su musėmis, bet ir gyvenau su musėmis, miegojau su musėmis ir valgiau su musėmis...

Poniutė viename baliuje pasakoja didžiajam anglų rašytojui George B. Shaw apie spiritizmo seansą, kuriame ji pati

dalyvavusi ir savo akimis mačiusi, kaip staliukas šokinėjęs.

— Bet ar jūs tikite į spiritizmą? — susirūpinusi paklausia poniutė.

— Tikiu, tikiu... Juk protingesnis visuomet nusileidžia, — atsakė rašytojas.

Daugiau žmonėms veltui duosi—mažiau jie patys dirbs; juo mažiau jie patys dirbs, juo didesnis bus jų neturtas. — L. Tolstojus

LALIO ŽODYNAS

yra standartinis Amerikos lietuvių žodynas. Geresnio anglų-lietuvių kalbų žodyno nėra. Nenumatoma, kad naujas žodynas greitu laiku būtų spausdinamas. Todėl siūlome dabar įsigyti šį stipriai įrištą 1256 puslapių angliškai-lietuvišką ir lietuviškai-anglišką žodyną. Kaina—\$14.00. Žodynas Jums bus išsiųstas, jei pasiūsite \$14.000 čekį ar Money Orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street,
Chicago 8, Illinois

Skaitykite "N-nas"

SIUNČIAME SIUNTINIUS JŪSŲ GIMINĖMS Į LIETUVĄ

Primame:

VARTOTUS IR NAUJUS DRABUŽIUS, VAISTUS, MAISTĄ, AUDINIUS IR ODAS BĖTAMS.

Didelis pasirinkimas medžiagų, batų, skepetaičių, odų mūsų krautuvėse

AMERPOL ENTERPRISES

(CENTRAS)

11601 JOS. CAMPAU AVE., DETROIT 12, MICH.
6618 MICHIGAN AVE. (skyrius) TEL. TO. 8-0298

LIETUVIŲ DĖMESIUI!

NEWARK'E ATIDARYTAS OFISAS SIUNTINIAMS GABENTI Į SSSR

Į UKRAINĄ, LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR KITUS KRAŠTUS.

Siunčiame maisto produktus, naujus ir dėvėtus drabužius, medžiagas, vaistus ir t. t.

SIUNTINIAI IŠSIUNČIAMI 48 VALANDŲ BĖGYJE.

— Siuntėjui įteikiamas pašto pakvitavimas apie išsiuntimą. —

— Siuntiniai pristatomi gavėjui 7-8 savaitių bėgyje. —

Siuntiniai, siunčiami oro paštu, pristatomi 7-10 dienų bėgyje.

Siuntėjas gauna asmenišką gavėjo pakvitavimą.

VISI SIUNTINIAI SIUNČIAMI SU JAU APMOKĖTU

MUITU. IR PRISTATYMAS GARANTUOJAMAS.

SIŪSKITE SIUNTINIUS GIMINĖČIAMS!

Ofisas atdaras kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro.

Šeštadieniais nuo 9 val. ryto ir 4 val. po pietų.

Reikalaukite katalogu. Rašykite rusiškai arba angliškai.

Netoli Pensilvanijos geležkelio stoties Newark'e.

PACKAGE EXPRESS CO.

314 MARKET ST.
NEWARK, N. J.
Mitchell 2-2452

(Siuntiniai persiunčiami su Parcels to Russia, Inc., leidimu).

AUTO TAISYMAS IR GASOLINO STOTIS

Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, Firestone padangos, baterijos ir automobiliams dalys.

1934 W. 59th Street Tel.: GROvehill 6-9136
M. ČESAS, patyręs automobilių specialistas

BIZNIO IR FINANSŲ PATARĖJAS

Pirkdamas ar parduodamas prekybos įstaigą, organizuodamas ar padidindamas įmonę ar kokį biznį, pasitark su

WILLIAM J. DRAKE - DRAGŪNAS

85-03 Wareham Place,

JAMAICA, N. Y.

Tel. Jamaica 6-7272

